

ЮР'ЄВ

Володимир Іванович

к.і.н., старший викладач,
Вінницький національний
аграрний університет

УДК 338.48:368.99(477)

**ОСОБЛИВОСТІ ВДОСКОНАЛЕННЯ
ВИБОРУ СТРАХОВИХ ТУРИСТИЧНИХ
ПРОГРАМ В УКРАЇНІ**

**FEATURES OF IMPROVING THE CHOICE
OF INSURANCE TRAVEL PROGRAMS IN
UKRAINE**

ВОЛОШИНА

Оксана Володимирівна

к.ф.н., доцент, Вінницький
національний аграрний
університет

YURIEV Volodymyr Ivanovych – PhD in History, Senior Lecturer, Vinnytsia National Agrarian University

VOLOSHYNA Oksana Volodymyrivna – Phd in Philology, Associate Professor, Vinnytsia National Agrarian University

Проаналізовано стан страхового ринку і вартості страхування туризму в Україні. Для туристів, що виїжджають за межі країни, обґрунтовано необхідність придбання страхового полісу з максимально можливим страховим покриттям. Переважна більшість українських туристів користуються тільки обов'язковою програмою страхування, яка пропонує їм туристичне агентство. При виїзді за кордон, страхова компанія може забезпечити туристу ще й страхування фінансових ризиків, пов'язаних з втратою багажу, непередбачуваним відказом від поїздки або достроковим поверненням до постійного місця проживання.

* * *

The state of the insurance market and the cost of tourism insurance in Ukraine are analyzed. For tourists traveling outside the country, the necessity of acquiring an insurance policy with the maximum possible insurance coverage is substantiated. The vast majority of Ukrainian tourists use only a mandatory insurance program offered by a travel agency. When traveling abroad, the insurance company may also provide tourists with insurance for financial risks associated with luggage loss, unforeseen refusal to travel or pre-return to permanent residence. The global financial crisis has affected almost all aspects of human life. Usually, the problems of survival in difficult conditions touched the tourism business, and closely related to the tourism insurance market in Ukraine. One of the positive points, favorable both for tour operators and Ukrainian tourists traveling abroad, is the stabilization of existing low tariffs for insurance services in tourism. In this regard, it is quite relevant to ask the right choice of insurance services package when purchasing a tourist voucher for traveling abroad. Unfortunately, neither travel companies that make trips, nor insurance companies do not endeavor to provide the tourist with full and qualitative information on the possibility of an insurance policy.

In 2018, the growth rates of premiums and insurance companies fell, while payments increased significantly. The average level of payments in the regions of Ukraine was 41 %. In addition, the number of insurance companies in our country is several times higher than the average number of insurers adopted in the developed countries in the insurance industry. Today in Ukraine insurance services are provided by 469 companies. When traveling abroad, the insurance company may also provide tourists with insurance for financial risks associated with luggage loss, unforeseen refusal to travel or pre-return to permanent residence. In addition, there are a lot of special insurance programs. However, the offer of such services in Ukrainian insurance companies is almost absent. For tourists who have to rest outside Ukraine, there are many insurance programs and opportunities to provide insurance protection for their lives, health, property.

Ключові слова: страховий ринок, страхування туризму, страхування програми, платежі, премії, тарифи

Keywords: insurance market, tourism insurance, insurance programs, payments, premiums, tariffs

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Світова фінансова криза зачіпила майже всі сторони людської життєдіяльності. Звичайно, проблеми виживання у непростих умовах торкнулися туристичного бізнесу, і тісно пов'язаного з туризмом страхового ринку в Україні. Одним з позитивних моментів, благоприємних як для туристичних операторів, так і українських туристів, які виїжджають за кордон, є стабілізація існуючих низьких тарифів на страхові послуги у туризмі. У зв'язку з цим цілком актуальною надається проблема правильного вибору пакету страхових послуг у разі купівлі туристичної путівки для виїзду за кордон. На жаль, ні туристичні підприємства, які реалізують путівки, ні страхові компанії не докладають зусиль для забезпечення туриста повною і якісною інформацією стосовно можливостей страхового полісу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

У 2018 р. темпи приросту премій і страхових ком-

паній впали, в той час як виплати значно зросли. Середній рівень виплат по регіонах України склав 41 %. Крім того, кількість страхових компаній у нашій країні в декілька разів перевищує середні показники кількості страхувальників, прийняті у розвинутих у страховому відношенні державах. Сьогодні в Україні страхові послуги надають 469 компаній (табл. 1) [1].

За оцінками експертів, вітчизняний ринок страхових послуг повинен зміщуватися з області кількості в область якості, – для цього достатньо 35-50 підприємств, котрі, залишаючись високоліквідними, могли б надавати широкий спектр послуг, повністю виконуючи свої обов'язки перед клієнтами [1]. У 2017 р. Державна комісія з регулювання ринку фінансових послуг прогнозує скорочення кількості страхових компаній на 30 % [1]. Таким чином, страхувальники вимушені боротися за виживання не тільки у зв'язку із загальною кризовою ситуацією в економіці, але й в умовах перенасичення пропозицій на ринку страхування.

Таблиця 1

Основні показники розвитку страхового ринку в Україні

Роки	Кількість підприємств, од.	Чисті страхові премії	Чисті страхові виплати	Рівень виплат	Частина страхування у ВВП
		Млн. грн.			
2012	337	3757,3	523,1	13,9	2,7
2013	347	7338,7	847,5	11,5	5,6
2014	385	12844,8	1387,8	10,8	8,1
2015	398	8072,5	1459,1	18,1	5,4
2016	411	9239,0	2445,5	26,5	4,7
2017	446	12353,8	3884,0	31,4	2,5
2018	469	15981,8	6546,1	41,0	2,7

МЕТОЮ СТАТТІ є обґрунтування необхідності придбання під час виїзду за кордон страхового полісу з максимально можливим покриттям страхових ризиків.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Різно скорочується і страхування туризму, оскільки у кризові часи кількість бажаних відпочити за кордоном скорочується у півтора-два рази. В умовах фінансової кризи саме страхування туристів, що виїжджають за кордон, постраждає більш за все. Деякі експерти передбачають зниження платежів у цьому сегменті на 30-40 %. У зв'язку з інфляцією значно виросли ціни на путівки на такі популярні напрямки серед туристів, як Туреччина та Єгипет, і відповідно зменшився попит на них. Перестали користуватися популярністю травневі тури та автобусні тури в Європу. Виникає питання, чи зміняться ціни на страховий поліс, в яку сторону, і чи може його дешевина відбутися за рахунок прихованого зменшення страхового покриття. Турист, купуючи страховий поліс разом з путівкою, повинен уважно вивчити суть і обрати для себе найбільш сприятливі страхові умови.

Згідно із Законом «Про внесення змін до Закону України «Про туризм» [4] обов'язковим є медичне страхування туристів та страхування від нещасних випадків. Причому це страхування повинно забезпечуватися суб'єктами туристичної діяльності на основі договору зі страховою компанією. Ситуація на страховому ринку туризму складається таким чином, що людина, купуючи путівку для поїздки за кордон, може не тільки обрати кращу для себе страхову компанію, але й пакет страхових послуг з максимально зручним покриттям страхових ризиків. Водночас туроператор і його клієнт можуть диктувати умови страхування, виходячи зі своїх інтересів.

Для туристів, що виїжджають за кордон, існує чотири основних програми (А, В, С, D), наповнення яких на прикладі асистентської компанії Coris показано на рис. 1. Для туристів, які мають відпочивати за межами України, крім представлених на рис. 1, існує безліч страхових програм та можливостей забезпечити страховий захист свого життя, здоров'я, майна.

Рис. 1. Програми страхування при поїздки за кордон на прикладі асистентської компанії Coris [розроблено автором]

Переважає більшість українських туристів користуються тільки обов'язковою програмою страхування, яка пропонує їм туристичне агентство. Зазвичай це

програма В, умови показані на рис. 1. У цьому разі сума страхового платежу надзвичайно мала порівняно з вартістю путівки й турист навіть не замислюється про

технології її розрахунку та деталі виконання цієї програми у страховому випадку. У періодичних виданнях з туризму постійно з'являються статті, в яких осуджуються плюси та мінуси дешевих страхових полісів.

Базові страхові тарифи за програмою А, встановлені у різних страхових компаніях, розрізняються незначно. Середні базові значення страхових тарифів наведені у табл. 2.

Для порівняння приведемо тарифи на умовах програм В, С, D (табл. 3.). Залежно від місця дії договору страхування базові страхові премії, представлені у табл. 3, множаться на відповідний коефіцієнт k.

Страхові тарифи для країн Шенгенської угоди не відрізняються від тарифів, наведені у табл. 2, 3.

Розміри надбавок залежать від місця дії договору страхування (табл. 4.)

Добровільні і усвідомлені зміни програми, страхування у бік збільшення страхового покриття суттєво покращають непросте положення українського туриста у разі настання страхового випадку за межами України. За таких обставин, що тарифи страхування туризму в Україні досить низькі, зміни програми страхування призведуть до несуттєвого збільшення загальної вартості путівки.

Проведемо простий розрахунок різниці у страхо-

вому платежі за один день за програмами В і С:

$$1,8 (B) - 1,48 (C) = 0,32 \text{ цента.}$$

Якщо тривалість поїздки становить 5 днів, то різниця у затратах на страхування буде:

$$0,32 * 5 = 1,6 \text{ дол. США,}$$

або (за курсом 1 дол. США = 28.40 грн) приблизно 45 грн.

У разі купівлі путівки, наприклад, у Туреччину за 1000 дол. США її подорожчання в зв'язку з вибором нової програми страхування складає всього 0,20 %.

Проведемо схожий розрахунок збільшення витрат туриста, пов'язаних з вибором програми страхування D. Різниця між обов'язковим варіантом В і варіантом D складає:

$$3,2 - 1,48 = 1,72 \text{ дол. США на день.}$$

Таким чином, у разі поїздки на 5 днів турист оплатить різницю у страховці розміром: $1,72 * 5 = 8,6$ дол. США, що складає приблизно 240 грн. На прикладі тієї ж путівки у Туреччину підраховуємо, що подорожчання путівки за рахунок зміни страхової програми складає 0,86 %. У табл. 5 показані результати розрахунків подорожчання путівки з тривалістю перебування за кордоном протягом 13 днів залежно від вибору більш дорожчого і надійного тарифу страхування.

Таблиця 2

Середні базові страхові премії по договорам страхування за один день дії страхового захисту, дол. США
[сформовано автором]

Термін дії страхового захисту, днів	Страхова сума, дол. США			
	5000	10000	15000	30000
1-5	0,25	0,262	0,41	0,52
6-7	0,24	0,26	0,31	0,48
8-13	0,23	0,245	0,3	0,46
14-16	0,21	0,23	0,29	0,43
17-30	0,20	0,22	0,26	0,41

Таблиця 3

Базові страхові премії по договору страхування по програмам В, С, D за один день, дол. США
[сформовано автором]

Термін дії страхового захисту	Страхова сума 30000 дол. США		
	Програма страхування		
	В	С	D
1-5	1,48	1,8	3,2
6-7	1,13	1,7	3,0
8-13	1,05	1,6	2,6
14-16	0,99	1,5	2,4
17-30	0,92	1,4	2,20

Таблиця 4

Розмір надбавки до базової страхової премії в залежності від місця дії страховки

Місце дії договору	Розмір надбавки, % від страхової премії	Коефіцієнт коректування страхової премії, k
Європа, Єгипет, Алжир, Марокко, Туніс, Туреччина, Ізраїль	0	1
Африка, виключення Єгипет, Алжир, Марокко, і Туніс	60	1,6
Країни Азії	50	1,5
Країни Північної та Південної Америки, Куба	100	2

Таблиця 5

Подорожчання путівки в залежності від вибору програми страхування

Країна	Страхова сума 30 000 дол. США						
	Програма страхування						
	A	Подорожчання путівки (A і B)	B	Подорожчання путівки (B і C)	C	Подорожчання путівки (C і D)	D
Європа, Єгипет, Алжир, Марокко, Туреччина, Туніс, Ізраїль	5,98	7,67	13,65	7,15	20,8	13	33,8
Країни Шенгенської угоди	5,98	7,67	13,65	7,15	20,8	13	33,8
Країни Азії	8,97	11,505	20,475	10,725	31,2	19,5	50,7
Африка, виключення Єгипет, Алжир, Марокко, Туніс	9,568	12,272	21,84	11,44	33,28	20,08	54,05
Країни Північної та Південної Америки, виключення Куба, Австралія	11,96	15,34	27,30	14,3	41,6	26	67,60
Австрія	13	Програми не виконуються					
Австрія, горнолижні курорти	26						

Таким чином, у разі використання найдорожчої з наведених у таблиці програми D подорожчання путівки для туриста, який відправляється в Туреччину на 13 днів складає 20,15 дол. США. Або за ціни путівки у 1000 дол. США, приблизно 3 % її вартості. За цих обставин турист, опинившись в складній ситуації за межами України, отримує суттєву підтримку у вигляді надання не тільки медичної, але й юридичної, адміністративної допомоги.

Потрібно нагадати, що при виїзді за кордон, страхова компанія може забезпечити туристу ще й страхування фінансових ризиків, пов'язаних з втратою багажу, непередбачуваною відмовою від поїздки або достроковим поверненням до постійного місця проживання. Окрім того, існує маса спеціальних програм страхування. Однак пропозиція таких послуг в українських страхових компаніях майже відсутні.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного в роботі аналізу ситуації на ринку страхування туризму і виконаних розрахунків можна зробити наступні висновки і сформулювати деякі рекомендації:

1. Обґрунтована доцільність вибору туристом, виїжджаючим за межі України, максимально повного пакету страхових послуг.

2. Показано, що низькі тарифи страхування послуги за всіма програмами страхування забезпечують незначне подорожчання загальної вартості путівки

3. Туристам, які надають перевагу активному відпочинку, для впевненого забезпечення своєї безпеки

пропонується вибирати не базове страхування, а вимагати від свого туроператора оформлення страхового полісу, який передбачає максимально можливе у конкретній ситуації страхове покриття.

Список використаних джерел

1. *Правова основа діяльності органів державної влади: зб. нормат. актів / упоряд. М.М. Харченко. Київ: ФІНН, 2010*
2. *Петрик О.І. Шлях до цінової стабільності: світовий досвід і перспективи для України: монографія; Ін-т економіки та прогнозування НАН України. К., 2008. 369 с.*
3. *Про внесення змін до Закону України "Про туризм": Закон України від 18.11.2003 р. № 1282-IV-К. 2004.*
4. *Про внесення змін до Закону України "Про страхування": Закон України від 01.10.2001 р. № 2745-III. Офіційний вісник України. 2017. № 44. Ст. 1951*

References

1. *The legal basis for the activities of public authorities: collection of normative acts / compiler M.M. Kharchenko. Kyiv: FINN, 2010 (in Ukrainian)*
2. *Petryk O.I. The path to price stability: world experience and prospects for Ukraine: monograph; Institute of Economics and Forecasting of the National Academy of Sciences of Ukraine. Kyiv, 2008. 369 p. (in Ukrainian)*
3. *About Amendments to the Law of Ukraine "On Tourism": Law of Ukraine dated November 18, 2003 № 1282-IV-K. 2004 (in Ukrainian)*
4. *About Amendments to the Law of Ukraine "On Insurance": Law of Ukraine dated October 1, 2001 № 2745-III. Official Bulletin of Ukraine. 2017. № 44. Art. 1951 (in Ukrainian)*